

Snyder, Craig A.

استایدر، کریگ، ۱۹۶۵ - م

امنیت و استراتژی معاصر / کریگ ای استایدر؛ ترجمه حسین محمدی نجم، -- تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، دانشکده فرماندهی و ستاد، دوره عالی جنگ، ۱۳۸۴.
چهارده، ۴۹۵ ص. -- (مطالعات نظامی و امنیتی؛ ۴۴)

ISBN 964-5935-70-9 : ۳۵۰۰۰ ریال

Contemporary security and strategy, 1999.

عنوان اصلی:

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. امنیت ملی. ۲. امنیت بین‌المللی. ۳. استراتژی. الف. محمدی نجم، حسین، ۱۳۴۷ - مترجم، ب. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. دانشکده فرماندهی و ستاد. دوره عالی جنگ. ج. عنوان.

۳۵۵/۰۳[۳۲۷]

الف ۵/الف ۱۰/۵ UA

۱۳۸۴

۸۲-۲۱۲۹ م

کتابخانه ملی ایران

کریگ ای اسنایدر

امنیت و استراتژی معاصر

سیدحسین محمدی نجم

دوره عالی جنگ

دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه

Contemporary Security and Strategy

Craig A. Snyder

Macmillan Press LTD

1999

Translated by

Sayed Hossein Mohammadi Najm

دوره عالی جنگ

امنیت و استراتژی معاصر

ترجمه: سید حسین محمدی نجم

ویرایش: علیرضا فرشچی

نمونه خوانی: احمد صدقی

آماده سازی: مرکز اطلاع رسانی و تحقیقات دفاعی

طرح روی جلد: سیامک فرشچی

حروفچینی: حسن سلیمانی

ناظر فنی چاپ: خدمات نشر «پیام سپاس»

لینوگرافی: قلم آذین

چاپ و صحافی: عقیلی، امید

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۴

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۶۴ - ۵۹۳۵ - ۷۰ - ۹

حق چاپ و نشر این اثر برای ناشر محفوظ است

دوره عالی جنگ دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صندوق پستی ۱۶۷۶۵-۳۴۹۱

مرکز پخش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، مجتمع ناشران، طبقه اول

تلفن: ۶۴۹۵۵۷۲، دورنگار: ۶۴۹۷۲۲۷

فهرست مطالب

سخن ناشر «سیزده»

مقدمه «پانزده»

فصل اول

امنیت و استراتژی معاصر ۱

مطالعه‌ی استراتژی و امنیت ۵

مطالعه‌ی استراتژی و امنیت: در اسم چه نهفته است؟ ۷

توسعه‌ی مطالعات استراتژیک در طول جنگ سرد ۱۱

تحولات پس از جنگ سرد و چرخش در تفکر استراتژیک ۱۵

تعریف دوباره‌ی امنیت ۱۵

ساختار این کتاب ۱۷

پی‌نوشت‌های فصل اول ۲۳

فصل دوم

سیر تکامل تفکر استراتژیک ۲۷

مکتب قاره‌ای ۳۴

ماکیاولی ۳۵

۳۷	 ژومینی و کلاوزویتس
۳۸	 شباهت‌های موجود در آثار ژومینی و کلاوزویتس
۳۹	 تفاوت‌های موجود در زندگی و آثار ژومینی و کلاوزویتس
۵۱	 لیدل هارت و سون تزو
۶۰	 تفاوت‌های میان رویکرد مستقیم و غیرمستقیم
۶۳	 اهمیت مداوم رویکرد غیرمستقیم
۶۸	 مکتب دریایی
۷۵	 مکتب هوایی
۷۶	 گویلو دوهت، بیللی میچل، هیو ترنچارد و الکساندر دو سورسکی
۹۰	 مکتب انقلابی
۹۳	 نتیجه‌گیری
۹۵	 پی‌نوشت‌های فصل دوم

فصل سوم

۱۰۳	 واقع‌گرایی و مطالعات امنیتی
۱۰۶	 واقع‌گرایی چیست؟
۱۱۲	 توسعه‌ی تفکر واقع‌گرا
۱۱۶	 نقد واقع‌گرایی
۱۲۲	 مجادله در نظریه‌ی واقع‌گرایی معاصر
۱۲۵	 پس از جنگ سرد: آینده‌ی واقع‌گرایی
۱۲۶	 واقع‌گرایی و پیش‌بینی پایان جنگ سرد
۱۲۸	 آیا واقع‌گرایی در دنیای پس از جنگ سرد دارای ارزش و اعتبار است؟
۱۳۶	 واقع‌گرایی و پیش‌بینی جهان پس از جنگ سرد
۱۳۹	 نتیجه‌گیری

۱۴۱	پی‌نوشت‌های فصل سوم
-----	---------------------

فصل چهارم

۱۵۱	فراتر از استراتژی: تفکر انتقادی و مطالعات امنیتی جدید
۱۵۵	فراتر از استراتژی: امنیت، نظریه‌ی انتقادی و پایان جنگ سرد
۱۶۱	از مطالعات استراتژیک تا مطالعه‌ی امنیت
۱۶۲	امنیت چه کسی؟
۱۶۵	امنیت اجتماعی و «مکتب کپنهاگ»
۱۷۰	چگونگی دستیابی به امنیت
۱۷۵	وُور و «امنیتی کردن»
۱۷۹	چگونه امنیت را مطالعه کنیم؟
۱۷۹	امنیت و علم
۱۸۴	امنیت و ساختار اجتماعی
۱۸۹	نتیجه‌گیری
۱۹۱	پی‌نوشت‌های فصل چهارم

فصل پنجم

۱۹۹	ساختارهای امنیت منطقه‌ای
۲۰۶	دفاع جمعی
۲۱۰	امنیت جمعی
۲۱۴	امنیت هم‌آهنگ
۲۱۷	امنیت همگانی
۲۲۰	امنیت همه‌جانبه
۲۲۱	امنیت همیارانه

۲۲۷	نتیجه‌گیری
۲۲۹	پی‌نوشت‌های فصل پنجم

فصل ششم

۲۳۵	عقلانیت و بازدارندگی در نظریه و عمل
۲۳۹	پیدایش نظریه‌ی بازدارندگی
۲۴۲	عصر طلایی نظریه‌ی بازدارندگی
۲۵۲	«موج سوم» نظریه‌ی بازدارندگی معقول
۲۶۷	بررسی دیگر رویکردها
۲۷۴	انتقادهای اساسی‌تر علیه بازدارندگی
۲۸۱	نتیجه‌گیری
۲۸۳	پی‌نوشت‌های فصل ششم

فصل هفتم

۲۹۳	آینده‌ی استراتژی هسته‌ای
۲۹۷	استراتژی هسته‌ای آمریکا
۲۹۷	پیشینه‌ی جنگ سرد
۳۰۰	پایان جنگ سرد
۳۰۳	شرایط معاصر
۳۰۴	اهداف سیاست استراتژیک آمریکا
۳۰۷	استراتژی هسته‌ای آمریکا به کجا می‌رود
۳۰۹	احتمالات جایگزین در آینده
۳۱۱	حماسه‌ی پدافند موشکی بالستیک
۳۱۴	بازگشت به «استفاده‌ی اولیه از سلاح‌های هسته‌ای»

۳۱۵	دیگر کشورهای برخوردار از تسلیحات هسته‌ای
۳۱۸	تسلیحات هسته‌ای و منطق مینی مالیستی دفاع از خود
۳۱۹	سیاست انگلیس و فرانسه فراتر از دفاع از خود: لاف‌زنی و سردرگمی
۳۲۳	تسلیحات هسته‌ای و ستیزه‌جویی
۳۲۴	تسلیحات هسته‌ای و چانه‌زنی دیپلماتیک
۳۲۵	نتیجه‌گیری
۳۲۷	پی‌نوشت‌های فصل هفتم

فصل هشتم

۳۳۵	تکثیر تسلیحات هسته‌ای
۳۳۹	تاریخ و سیر تحول منع تکثیر سلاح‌های هسته‌ای
۳۵۱	چالش‌های جاری در مقابل رژیم منع تکثیر
۳۶۱	الحاقات اخیر به رژیم منع تکثیر
۳۷۰	رویکردهای متفاوت به تکثیر هسته‌ای
۳۷۴	نتیجه‌گیری
۳۷۵	پی‌نوشت‌های فصل هشتم

فصل نهم

۳۸۳	تحولات در جنگ مدرن
۳۸۶	جنگ محدود
۳۹۳	جنگ غیرمتعارف و درگیری‌های کم شدت
۳۹۸	جنگ‌های چریکی
۴۰۰	درگیری‌های قومی و محلی
۴۰۱	الگوهای درگیری آینده

۴۰۴	 عملیات‌های نظامی غیرجنگی و اعمال صلح
۴۰۷	 بازدارندگی درگیری‌های رده سومی
۴۰۹	 نتیجه‌گیری
۴۱۱	 پی‌نوشت‌های فصل نهم

فصل دهم

۴۱۵	 تجسم دوباره‌ی جنگ: انقلاب در امور نظامی
۴۱۹	 مفهوم‌سازی انقلاب‌ها در امور نظامی
۴۲۲	 ظهور و افول جنگ صنعتی
۴۳۲	 گذار به جنگ «دانش محور»
۴۵۲	 نتیجه‌گیری
۴۵۳	 پی‌نوشت‌های فصل دهم
۴۶۳	 فهرست نمایه‌ها

سخن ناشر

امنیت در عین حالی که بعد مهمی از ابعاد مطالعات سیاسی، اجتماعی، روان‌شناسی و اقتصادی به حساب می‌آید خود مقوله‌ای چند بعدی است که از لایه‌های مختلفی تشکیل، و تقسیمات متفاوتی برای آن، حسب سطح و گونه‌شناسی، ارائه شده است. بررسی بهینه‌ی این مفهوم سیال و گسترده و تمهید سازوکارهای مناسب که نیل به دریافت و احساسی مطلوب از مفهوم را موجب شود، بدون در نظر گرفتن چارچوب و نگرشی نظام‌مند، و تحدید دامنه‌ی تحقیق و مطالعه، امری بس دشوار می‌نماید. مطالعه‌ی موضوع امنیت و استراتژی معاصر در عصر تحولات ناگهانی، پی در پی، غیرقطعی و پرابهام نیز نیاز به نظام‌مندی روش و نگرش را بیش از پیش آشکار می‌سازد.

در کتاب حاضر که به قلم توانای جناب آقای سیدحسین محمدی‌نجم به فارسی برگردان شده است مطالعه‌ی امنیت و استراتژی با رویکرد به تعامل نظریات و سازوکارهای موجود میان اجزا و ارکان نظام بین‌الملل معاصر مطرح شده است. در عین حال، نظام بین‌الملل ماهیتاً اجتماعی از منظر نظریات انتقادی امنیت نیز از توجه مولف دور نمانده است.

مطالعات استراتژیک امنیتی در متن نظام بین‌الملل معمولاً فارغ از پرداختن به عامل تعیین‌کننده‌ی نظامی انجام نمی‌پذیرد و شاید به نوعی بتوان گفت فصل مشترک امنیت و استراتژی معاصر هم همین عامل است؛ عامل نظامی چه از نظر کاربرد قهرآمیز آن و چه به لحاظ بازدارندگی رقیبان از به

مخاطره افکندن و تهدید منافع حیاتی، همچنان از تاثیر قابل توجهی در حفظ و تغییر معادلات و شرایط محیط امنیتی حاکم بر روابط بین‌الملل کشورها برخوردار است. نقش این عامل نیز در کتاب پیش رو به خوبی مورد توجه قرار گرفته است.

کتاب حاضر مشتمل بر ده فصل با استفاده از رویکردی بدیع و نظام‌مند با مروری بر مفاهیم بنیادین امنیت و استراتژی، از یک سو به طرح نظریات و مکاتب فکری و رویکردهای مستقیم و غیرمستقیم مطالعات امنیتی پرداخته و از سوی دیگر بیان دوباره‌ای از نظریه‌ی واقع‌گرایی و تفکر انتقادی و عقلانیت و بازدارندگی را فراروی پژوهشگران نظامی و امنیتی قرار داده است. علاوه بر این، مولف کوشیده است تا تصویری به نسبت مناسب از ساختارهای امنیت منطقه‌ای مبتنی بر الگوهای امنیت جمعی، امنیت هم‌آهنگ، امنیت همگانی، امنیت همه‌جانبه و امنیت همیارانه را ارائه، و استراتژی‌های هسته‌ای را از زوایای گوناگونی چون ستیزه‌جویی و چانه‌زنی دیپلماتیک با توجه به رویکردهای متفاوت موجود، مطرح نماید. نویسنده در پایان کتاب خود با تاکید بر جنگ‌های محدود و درگیری‌های کم‌شدت، و مفهوم‌سازی انقلاب در امور نظامی و لزوم گذار به جنگ‌های دانش‌محور، به تحولات صورت گرفته در ماهیت جنگ‌های مدرن و انقلاب در امور نظامی پرداخته است.

با این حال، صرف‌نظر از رد یا قبول برخی مفروضات و تعبیری که در کتاب حاضر مورد استفاده قرار گرفته است، مطالعه‌ی آن به پژوهشگران امور نظامی، امنیتی و روابط بین‌الملل توصیه می‌گردد.

مرکز اطلاع‌رسانی و تحقیقات دفاعی

علیرضا فرشچی

مقدمه

تالیف این کتاب به دلیل نیاز به یک ارزیابی تازه از مطالعات استراتژیک صورت گرفته است. فارغ از این که بررسی تحولات به وجود آمده در اولین دهه‌ی دوران پس از جنگ سرد - با تأثیرات گسترده و پیامدهای بسیارش - الزامی می‌نمود، نویسندگان این اثر کوشیده‌اند تا درونمایه‌ی مطالعاتی که در زمینه‌ی امنیت انجام می‌شود را توسعه داده، آن را از جنبه‌ی نظامی محض که در مطالعات استراتژیک وجود دارد جدا ساخته، موضوعات غیرنظامی مربوط به امنیت را نیز پوشش دهند. هدف این کتاب ارتقای درک و بینش دانشجویان در حوزه‌ای است که طی یک نام‌گذاری مجدد، مطالعات امنیتی خوانده می‌شود. این کتاب در مورد مطالعات امنیتی دیدگاهی فراگیر و هدفمند را به دست می‌دهد، و در عین حال نظریات ارائه شده در خصوص امنیت در آمریکای شمالی، انگلیس و استرالیا را با یکدیگر ترکیب کرده، تفکر استراتژیک، نظریه‌های امنیت، موضوعات اصلی و تحولات رخ داده در امنیت پس از جنگ سرد را نیز با یکدیگر ممزوج می‌سازد.

در اینجا باید از تمامی نویسندگانی که در پدید آوردن این تحقیق سهیم بوده‌اند به سبب تعلق خاطری که به این پروژه داشته‌اند و نیز به دلیل ارائه‌ی مطالبی که روند ویرایش را بسیار پرجاذبه نمود تشکر نمایم. به ویژه مایلم تازاز مهان ملیک (Mohan Malik) به سبب نگارش بخش‌هایی از این کتاب و همچنین به دلیل کمک‌ها و راهنمایی‌های او در مراحل اولیه‌ی تدوین این کتاب

سپاسگزاری نمایم. همچنین لازم است از جون بومنت (Joan Beaumont)،
رئیس دانشکده‌ی مطالعات استرالیا و بین‌الملل، برای حمایت‌های وی و
دانشگاه متبوعش از این پروژه تشکر کنم. در نهایت باید از ناشر این کتاب
استیون کندی (Steven Kennedy) و همه‌ی کسانی که پس از مطالعه‌ی دست
نوشته‌ی اولیه‌ی این کتاب توضیحات و نظرات جالبی را ارائه نمودند قدردانی
نمایم، به خصوص از استیون که به هنگام تاخیر در تحویل نسخه‌ی دست‌نویس
به دلیل آزمایشات هسته‌ای هند و پاکستان در ماه می سال ۱۹۹۸، از خود صبر و
شکیبایی نشان داد.

کریگ ای اسنایدر (Craig A. Snyder)